

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o **mal. S. H.** (predtým M. Š.), zastúpeného opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Trenčín, dieťa rodičov matky L. H., bývajúcej v T. a otca B. H., bývajúceho v T., **o návrhu navrhovateľov** D. T. a J. T., bývajúcich v N., obaja zastúpení JUDr. D. K., advokátom v Ž., **na zverenie maloletého dieťaťa do predosvojiteľskej starostlivosti**, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 32 P 66/2010, o dovolaní navrhovateľov proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 20. septembra 2011 sp. zn. 4 CoP 60/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Trenčín uznesením z 26. mája 2011 č.k. 32 P 66/2010-175 ustanovil maloletému S. H. opatrovníka M.. Vyslovil, že opatrovník je oprávnený dať namiesto rodičov súhlas na zverenie maloletého do predosvojiteľskej starostlivosti manželom D. T. a J. T.. Zároveň vyslovil, že funkcia opatrovníka zaniká vykonaním právneho úkonu, na ktorého účely bol ustanovený. Rozhodnutie odôvodnil tým, že rozsudkom Okresného súdu Partizánske z 29. novembra 2009 č.k. 6 P 207/2009-11 súd určil meno a priezvisko mal. dieťaťa "M. Š." z dôvodu, že rodičia mal. dieťaťa v tom čase neboli známi, pričom matka dieťaťa požiadala o utajenie svojej osoby v súvislosti s pôrodom. Matka dieťaťa v zákonnej lehote požiadala o odtajnenie pôrodu. Následne dňa 1. marca 2010 došlo k určeniu otcovstva k mal. dieťaťu súhlasným vyhlásením oboch rodičov. Návrhom z 10. marca 2010 žiadali rodičia zrušiť predbežné opatrenie Okresného súdu Partizánske, na základe ktorého bol maloletý odovzdaný do starostlivosti navrhovateľov. Matka ako i otec dieťaťa splnomocnili 10. marca 2010 Advokátsku kanceláriu J., na zastupovanie vo veci zrušenia náhradnej osobnej

starostlivosti k mal. S. H., nar. X., vykonávanej na základe rozsudku Okresného súdu Partizánske z 26. novembra 2009 sp. zn. 6 P 214/2009 manželmi J. T. a D. T.. Rodičia prostredníctvom svojho právneho zástupcu vyzvali navrhovateľov na odovzdanie dieťaťa do ich výchovy a opatery. V danom prípade súd dospel k záveru, že rodičia počas viac ako 6 mesiacov neprejavovali skutočný záujem o maloleté dieťa, aký by ako rodičia mali prejavovať. O mieste pobytu maloletého sa dozvedeli z listu Nemocnice P. z 28. januára 2010. Úkony ako určenie mena a priezviska dieťaťa, určenie otcovstva, podanie návrhu na zrušenie predbežného opatrenia vykonané v predmetnom období, súd považoval len za formálny, nie však za skutočný záujem rodičov o dieťa. V zmysle zákona o rodine "skutočný záujem" je záujem, aký prejavujú voči svojmu dieťaťu rodičia, ide o vnútorný citový vzťah, ktorý nie je exaktne merateľný, jeho prejavy však možno objektívne posúdiť, pričom z foriem prejavu záujmu o dieťa musí vyplývať presvedčivý záver, že rodičia majú skutočný (na citovej náklonnosti založený) záujem starať sa o dieťa. Súd teda dospel k záveru, že v danom prípade nie je potrebný súhlas rodičov na zverenie mal. S. do predosvojiteľskej starostlivosti manželom T.. Preto ustanovil v zmysle príslušných ustanovení zákona o rodine mal. S. opatrovníka, ktorý bude oprávnený dať namiesto rodičov súhlas na zverenie mal. dieťaťa do predosvojiteľskej starostlivosti manželom T. (§ 60 ods. 1, § 61 ods. 1 a 2, § 102 ods. 1 písm. a/, § 103 ods. 1 a 2 Zákona o rodine).

Krajský súd v Trenčíne na odvolanie oboch rodičov uznesením z 20. septembra 2011 sp. zn. 4 CoP 60/2011 zrušil uznesenie súdu prvého stupňa. Rozhodnutie odôvodnil tým, že s právnym názorom súdu prvého stupňa sa nestotožňuje. Pri posudzovaní "neprejavovania skutočného záujmu" je treba vychádzať z existujúcej judikatúry, ktorá sa týmito otázkami zaoberá. Prejavom skutočného záujmu o dieťa nemusí byť len priamy styk rodiča s dieťaťom, ale aj iné konanie rodiča, z ktorého vyplýva, že si k dieťaťu zachoval rodičovský vzťah. Preto "skutočný záujem" bolo potrebné v danej veci posudzovať s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, ktoré vyšli najavo. Z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že matka dieťaťa požiadala o utajenie svojej osoby v súvislosti s pôrodom. Zároveň však využila svoje právo a v stanovenej lehote (6 týždňov) odvolala svoju žiadosť o utajenie jej osoby v súvislosti s pôrodom. Požiadala, aby jej bolo oznámené, kde sa nachádza maloleté dieťa v súčasnej dobe. Nasledoval potom dodatočný zápis do knihy narodení, kde bola uvedená L. H. ako matka maloletého, ďalej bolo určené meno maloletého "S.", a zároveň 1. marca 2010 súhlasným vyhlásením rodičov pred Matričným úradom P. bol určený otec dieťaťa B. H.. Rodičia sa tiež dohodli, že maloletý sa bude volať "S. H.". O tom, že maloletý bol odovzdaný

do starostlivosti navrhovateľov, sa rodičia dozvedeli listom Nemocnice s poliklinikou P. z 28. januára 2010 a následne 10. marca 2010 rodičia podali návrh na zrušenie predbežného opatrenia, ktorým bol maloletý odovzdaný do starostlivosti navrhovateľov. Za tejto situácie odvolací súd nezdialal právny záver súdu prvého stupňa, že uvedené konanie rodičov treba považovať len za formálne. Jednalo sa o špecifický prípad, keď práve takéto konanie rodičov (najskôr utajenie osoby matky v súvislosti s jej pôrodom, potom využitie práva na odvolanie žiadosti o utajenie, súhlasné vyhlásenie rodičov o otcovstve, návrh na zrušenie predbežného opatrenia) odvolací súd považoval za prejavovanie skutočného záujmu, nakoľko sa ním prejavil rodičovský vzťah k maloletému dieťaťu. Odvolací súd preto rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušil (§ 221 ods. 1 písm. i/ O.s.p.).

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podali navrhovatelia dovolanie. Navrhli zrušiť uznesenie krajského súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzovali z § 239 písm. a/ O.s.p. Uviedli, že s právnym názorom odvolacieho súdu sa nemožno stotožniť. Krajský súd vôbec nezohľadnil, že biologickí rodičia sú nezamestnaní a matka bola vylúčená zo školy. Síce tvrdia, že budú s dieťaťom bývať u rodičov biologického otca, pritom však matka je prihlásená k trvalému pobytu u jej starých rodičov. Krajský súd sa pri rozhodovaní nevysporiadal s ustanoveniami § 101 a § 102 Zákona o rodine a ani súdnou praxou uvádzanou vo vyjadrení k odvolaniu biologických rodičov. Krajský súd sa ďalej nezaoberal zistením, že maloleté dieťa je u manželov T. podľa právoplatného rozhodnutia súdu zverené po dobu 24 mesiacov (teda po dobu dlhšiu ako 9 mesiacov). Preto už nie je potrebné rozhodovať o predosvojiteľskej starostlivosti, ale o trvalom osvojení.

Ostatní účastníci konania sa k dovolaniu navrhovateľov nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovolanie v danom prípade smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu. Dovolanie je prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a) odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b) odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností [§ 109 ods. 1 písm. c/] na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 O.s.p.). V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a) odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b) ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c) ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Nakoľko je v prejednávanej veci dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nevykazuje znaky jedného z vyššie uvedených uznesení, je nepochybné, že prípustnosť dovolania z § 239 O.s.p. nemožno vyvodit'.

S prihliadnutím na obsah dovolania ako aj na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní, postihnutom niektorou zo závažných procesných väd vedúcich k vydaniu tzv. zmätočného rozhodnutia, neobmedzil sa odvolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie nie je postihnuté vadou vymenovanou v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. V zmysle § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Dovolatelia v danej veci vady v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietali a procesné vady tejto povahy nevyšli najavo ani v dovolacom konaní.

Z obsahu dovolania vyplýva, že navrhovatelia namietajú to, že odvolací súd sa nevysporiadal so všetkými ich námietkami uvedenými vo vyjadrení k odvolaniu, resp. namietajú nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, vyplýva z ustálenej judikatúry EŠLP. Judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303- A, s.12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa aj Ústavný súd Slovenskej republiky opakovane vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie (viď napr. nález III. ÚS 119/03-30). Ústavný súd vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 167 ods. 2 O.s.p. ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

Podľa § 211 ods. 2 O.s.p. ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa.

Odôvodnenie rozhodnutia musí mať náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p. (§ 167 ods. 2, § 211 ods. 2 O.s.p.). Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vypoariadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí byť zároveň aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu zodpovedá vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia.

Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská účastníkov konania k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Samotný fakt, že dovolatelia sa s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí odvolacieho súdu nestotožňujú neznamená, že jeho zdôvodnenie nezodpovedá požiadavkám, ktoré na túto časť rozhodnutia kladie vyššie citované zákonné ustanovenie. Odvolací súd totiž zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušil.

Skutočnosť, že by rozhodnutie prípadne aj spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci, môže byť len odôvodnením dovolania v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. v prípade, ak je dovolanie prípustné, a nie dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O.s.p.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne

posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia).

Keďže v danom prípade dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je podľa § 239 O.s.p. prípustné a vady uvedené v § 237 O.s.p. neboli zistené, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie ako neprípustné podľa § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. odmietol. S poukazom na právnu úpravu dovolacieho konania nezaoberal sa napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. mája 2012

JUDr. Jozef K o l c u n, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová